

Uzņēmējdarbības vide

Darbaspēks un nodarbinātība

Darba attiecību tiesiskais regulējums

Francijas ekonomika ir industriāla, darba noteikumi aizsargā nodarbināto intereses. Darba tiesības regulē „Darba kodekss” (*Code du Travail*) un nozaru atbilstoši kolektīvie līgumi, kuros atspoguļotas katras nozares īpatnības. Darba attiecību regulējošie noteikumi ir līdzīgi kā Latvijā, attiecību nodibināšanai nepieciešams darba līgums un visizplatītākā darba līguma forma Francijā ir beztermiņa līgumi. Īstermiņa darbinieku nolīgšanai Francijas likums nosaka maksimālo 18 mēnešu termiņu. Par uzteikumu darba devējam ir jāpaziņo 1 līdz 3 mēnešus iepriekš atkarībā no darbinieka ieņemamā amata un nostrādātā laika.

Minimālā darba samaksa ir 8.27 EUR stundā (uz 2006.gada 1.jūliju). Francijā darba nedēļa ilgst 35 stundas, kur maksimālais darba stundu skaits dienā ir 10 un nedēļā – 48. Virsstundu darbam atkarībā no virsstundu skaita tiek piemērota piemaksa - vismaz 10% - 50% apmērā no stundas darba likmes. Virsstundu darbs gada laikā nedrīkst pārsniegt 220 stundas.

Francijas sociālās drošības sistēma uzliek par pienākumu darba devējam ieturēt gan savu, gan darbinieka sociālo maksājumu. Darba devēja sociālā iemaksa ir 35% - 45% no darba samaksas, darba ņēmēja 20% - 25%. Darbiniekiem ir tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu 5 nedēļu garumā, tomēr darba devējs pamatojoties uz darba apjomu var atteikties to piešķirt pilnā apjomā vienlaicīgi, darba devējam ir jāpiešķir atvaļinājums vismaz 4 nedēļu garumā laika periodā no 1.maija līdz 31.okobrim. Turklāt ir 11 noteiktās svētku dienas. Atvaļinājuma laiks var tikt sadalīts.

Pensionēšanās vecums ir 65 gadi, tomēr darbiniekiem ir iespējas iet pensijā jau 60 gadu vecumā.

Imigrācijas procedūras

Lai strādātu Francijā ES pilsoņiem nepieciešama uzturēšanas un darba atļauja, kuru parasti pieprasa darba devējs. Darba atļaujas veids atkarīgs no darba līguma:

- ja līgums noslēgts uz laika periodu mazāku par 1 gadu vai par nosūtāmajiem darbiniekiem, tiek izdota pagaidu darba atļauja (*provisoire de travail – APT*) ar termiņu līdz 9 mēnešiem, kas attiecīgi ir pagarināma. Savukārt uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš atkarīgs no pagaidu darba atļaujas termiņa;

- ja līgums tiek noslēgts uz laika periodu 1 gads vai ilgāku par to, tad tiek izdota uzturēšanās atļauja, kas norāda, ka tās turētājam tiek maksāta alga. Tā ir derīga 10 gadus un attiecas uz jebkuru profesionālo darbību.

Kritēriji darba atļaujas izsniegšanai ir:

1. vietējā darba tirgus situācija;
2. darba devēja atbilstība darba likumam;
3. vienlīdzīga attieksme attiecībā uz atalgojumu;
4. attiecīgā darbinieka uzturēšanās apstākļi.

Nodarbinātība

Pēc 2007. gada datiem visvairāk strādājošo nodarbināti pakalpojumu sektorā – 76,4%. Rūpniecībā un lauksaimniecībā nodarbināti attiecīgi 20,3% un 3,3%.

Kopš 1980. gadiem bezdarba līmenis Francijā ir saglabājies samērā augsts. Bezdarba līmenis sāka pieaugt jau 1960 gados. 2007. gadā bezdarba līmenis Francijā bija 8,3% (Vācijā 8,4%, Spānijā 8,3%), un tas bija augstāks par Eiropas Savienības vidējo rādītāju - 7,1%.

Uzņēmējdarbības formas

Ārvalstu uzņēmējiem pastāv virkne iespēju uzsākt komercdarbību Francijā.

1. Īstermiņa risinājumi:

- sakaru birojs (neiesaistās komerciālās aktivitātēs, netiek pakļautas ienākumu vai pievienotās vērtības nodokļiem. Vietējās pašvaldības pamatojoties uz algas apmēru var piemērot nodokli);
- tirdzniecības pārstāvniecība;
- tirdzniecības aģents (pašnodarbinātas personas vai uzņēmumi, kas darbojas ārvalstu kompānijas vārdā – izmantojami jauni produktu ienākšanai Francijas tirgū)

2. Ilgtermiņa risinājumi

- filiāļu biroji [*branch offices*] (parasti ārvalstu kompāniju sākotnējās pārstāvniecības Francijā. Tās darbojas kā aģentūras, slēdz nepieciešamo līgumus un veic nepieciešamās darbības kompānijas vārdā. Pakļautas ienākumu un pievienotās vērtības nodoklim)
- filiāles [*subsidiaries*] (Francijas likumu izpratnē - jaunas kompānijas, jaunas juridiskās personas. Tās tiek reģistrētas Francijas uzņēmumu reģistrā, tām var būt dažādas juridiskās formas, tām piemērojami tādi paši nodokļi kā Francijas uzņēmumiem)

Komercdarbības juridiskās formas

Izplatītākā komercdarbības forma Francijā ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību. Konkrētu sabiedrību ar ierobežotu atbildību formu izvēle atkarīga no uzņēmuma stratēģiskajiem plāniem.

- Ierobežotas atbildības sabiedrības (*SARL – Societe a Responsibilite Limitee* un *EURL – Enterprise Unipersonnelle a Responsibilite Limitee* (ar vienu īpašnieku, kurš var izvēlēties vai maksāt uzņēmuma vai iedzīvotāja ienākumu nodokli). Nav minimālā pamatkapitāla.
- Ierobežota kompānija (*SA – Societe Anonyme*). Minimālais starta kapitāls 37 000 EUR, ja publiska kompānija, tad minimālais kapitāls 225 000 EUR.
- Vienkāršotā akciju sabiedrība (*SAS – Societe per Actions Simplifitee*). Minimālais kapitāls 37 000 EUR

Tiek izdalītas arī tā saucamās partnerības komercdarbības formas [partnerships], kas nav tik izplatītas, jo investoram ir neierobežota atbildība finanšu sarežģītumu gadījumā. Šādas darbības formas parasti izmanto būvniecības un izklaides jomās.

- Ierobežota partnerība ar daļām (*Société en commandite par actions*)
- Vispārējā partnerība (*Société en nom collectif*)
- Starpkompāniju sindikāts (*GIE: Groupement d'intérêt Economique*)
- Ne-tirdzniecības partnerība (*Société civile*)
- Klusās partnerības (*Société en participation*)

Nodokļu sistēma

Galvenie tiešie nodokļi Francijā ir:

Ienākumu:

- Uzņēmumu ienākuma nodoklis
- Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Aktīvu:

- Komercdarbības nodoklis
- Īpašuma nodoklis
- Mājsaimniecību nodoklis

Galvenais netiešais nodoklis ir pievienotās vērtības nodoklis

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

2008. gada noteikta šādas uzņēmuma ienākuma nodokļa likmes:

Standarta likme – 33,3%

Samazinātā likme maziem un vidējiem uzņēmumiem – 15% par ienākumiem līdz 38120 eiro. Mazie uzņēmumi ir tie, kuros vismaz 75% no pamatkapitāla tieši vai netieši pieder indivīdiem vai individuālajiem komersantiem un gada ieņēmumi nepārsniedz 7,63 milj. EUR.

Lieliem uzņēmumiem ar gada apgrozījumu 7 630 000 eiro un ar nodokli apliekamā peļņa 2289000 eiro piemērota paaugstinātā nodokļa likme.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Iedzīvotāju ienākumu nodokļa sistēma ir progresīva un likme svārstās no 0% līdz 40% (2008):

Ar nodokli apliekamie ienākumi (eiro)	Nodokļu likme, %
Līdz 5687	0
5688 to 11344	5.5
11345 to 25195	14.0
25195 to 67546	30.0
67546 un vairāk	40.0

Komercdarbības nodoklis

Francijā pašvaldības izmanto tām piešķirtās tiesības uzlikt nodokli uzņēmējdarbībai, kas veikta to teritorijā. Nodokļa bāze tiek aprēķināta pamatojoties uz kompānijas izmantoto telpu, ēku vai zemes īres vērtību un 16% no kompānijas fiksēto aktīvu, kas tiek izmantoti uzņēmējdarbībai. Līdz ar to nodoklis tiek aprēķināts no 84% iepriekš minēto vērtību summas, kas aplikas ar katras pašvaldības noteikto nodokļa likmi.

Tādi nodokļi kā nekustamā īpašuma nodoklis tiek aprēķināti balstoties uz īpašumu nomas maksu, ko novērtē valdība.

PVN

Francijas PVN standarta likme ir 19,6%. Samazinātā nodokļa likme 5,5% tiek piemērota pārtikas produktiem, dažiem lauksaimniecības produktiem, medikamentiem (5,5% vai 2,5%), grāmatām, viesnīcu pakalpojumiem, avīzēm un žurnāliem (5,5% vai 2,1%).

Nodokļu atvieglojumi investoriem

Lai veicinātu investīciju piesaisti, Francijas valdība ievieša nodokļu atlaides dažām investīciju grupām un investīcijām noteiktos sektoros. Attiecīgi nodokļu kredīti tiek piešķirti zinātnei un apmācībai, tāpat arī nodokļu kredītus var iegūt uzņēmumi, kas iegulda izpētē un attīstībā (R&D), kur trīs gadu laikā iespējams saņemt nodokļu atmaksu.

Nodokļu atlaides paredzētas arī darba devējiem, kas atbalsta darbiniekus ar bērniem. Attiecīgi atlaide 25% apmērā piemērojama izdevumiem darbinieku apmācībai, kas bijuši bērna kopšanas atvaļinājumā, kā arī maternitātes un paternitātes pabalstiem.

Mazajiem un vidējiem uzņēmumiem pieejamas nodokļu atlaides 35% apmērā, ja tie pieņem darbā praktikantus un apmaksā darbiniekiem papildus apmācību.